

Bruksela, 4 września 2025 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2025/0809 (NLE)

12460/25
ADD 1

COLAC 137
POLCOM 221
SERVICES 53
FDI 48

WNIOSEK

Od:	Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)
Data otrzymania:	3 września 2025 r.
Do:	Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej
Dotyczy:	ZAŁĄCZNIK do wniosku dotyczącego DECYZJI RADY w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, i tymczasowego stosowania Umowy o strategicznym partnerstwie politycznym i gospodarczym oraz dotyczącym współpracy między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Meksykańskimi Stanami Zjednoczonymi, z drugiej strony

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2025) 809 annex.

Zał.: COM(2025) 809 annex

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 3.9.2025 r.
COM(2025) 809 final

ANNEX 1 – PART 1/4

ZAŁĄCZNIK

do

wniosku dotyczącego DECYZJI RADY

**w sprawie podpisania, w imieniu Unii Europejskiej, i tymczasowego stosowania Umowy
o strategicznym partnerstwie politycznym i gospodarczym oraz dotyczącym współpracy
między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a
Meksykańskimi Stanami Zjednoczonymi, z drugiej strony**

UMOWA O STRATEGICZNYM PARTNERSTWIE POLITYCZNYM
I GOSPODARCZYM ORAZ DOTYCZĄCYM WSPÓŁPRACY
MIĘDZY UNIĄ EUROPEJSKĄ
I JEJ PAŃSTWAMI CZŁONKOWSKIMI, Z JEDNEJ STRONY,
A MEKSYKAŃSKIMI STANAMI ZJEDNOCZONYMI, Z DRUGIEJ STRONY

PREAMBUŁA

KRÓLESTWO BELGII,

REPUBLIKA BUŁGARII,

REPUBLIKA CZESKA,

KRÓLESTWO DANII,

REPUBLIKA FEDERALNA NIEMIEC,

REPUBLIKA ESTOŃSKA,

IRLANDIA,

REPUBLIKA GRECKA,

KRÓLESTWO HISZPANII,

REPUBLIKA FRANCUSKA,

REPUBLIKA CHORWACJI,

REPUBLIKA WŁOSKA,

REPUBLIKA CYPRYJSKA,

REPUBLIKA ŁOTEWSKA,

REPUBLIKA LITEWSKA,

WIELKIE KSIĘSTWO LUKSEMBURGA,

WĘGRY,

REPUBLIKA MALTY,

KRÓLESTWO NIDERLANDÓW,

REPUBLIKA AUSTRII,

RZECZPOSPOLITA POLSKA,

REPUBLIKA PORTUGALSKA,

RUMUNIA,

REPUBLIKA SŁOWENII,

REPUBLIKA SŁOWACKA,

REPUBLIKA FINLANDII,

KRÓLESTWO SZWECJI,

Umawiające się Strony Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zwane dalej „państwami członkowskimi”,

UNIA EUROPEJSKA, zwana dalej „Unią” lub „UE”,

z jednej strony, i

Meksykańskie Stany Zjednoczone, zwane dalej „Meksykiem”,

z drugiej strony,

zwane dalej łącznie „Stronami”,

UWZGLĘDNIAJĄC silne więzi kulturowe, polityczne i gospodarcze, które je jednoczą,

POTWIERDZAJĄC swoje zobowiązanie do przestrzegania zasad demokracji, praworządności, praw człowieka i podstawowych wolności oraz do przeciwdziałania rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia, które stanowią podstawę ich partnerstwa i współpracy,

MAJĄC W PAMIĘCI znaczący wkład we wzmocnienie tych więzi wniesiony przez Umowę o partnerstwie gospodarczym oraz koordynacji politycznej i współpracy między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Meksykańskimi Stanami Zjednoczonymi, z drugiej strony, podpisaną w Brukseli w dniu 8 grudnia 1997 r.,

UWZGLĘDNIAJĄC wspólne zobowiązanie wyrażone w deklaracji z Santiago z dnia 27 stycznia 2013 r. do zmodernizowania i zastąpienia obecnej Umowy o partnerstwie gospodarczym oraz koordynacji politycznej i współpracy w celu odzwierciedlenia nowych realiów politycznych i gospodarczych oraz rozwoju ich partnerstwa strategicznego,

ZWAŻYWSZY, że Umowa przejściowa w sprawie handlu między Unią Europejską a Meksykańskimi Stanami Zjednoczonymi (zwana dalej „umową przejściową w sprawie handlu między UE a Meksykiem”), ustanawiająca strefę wolnego handlu między UE a Meksykiem, została podpisana w dniu [X];

PODKREŚLAJĄC wszechstronny charakter swoich stosunków i znaczenie zapewnienia spójnych ram na rzecz dalszego ich wspierania,

POTWIERDZAJĄC swój status jako partnerów strategicznych oraz determinację do dalszego wzmocnienia i pogłębienia partnerstwa i prowadzonej współpracy międzynarodowej i dialogu w celu promowania wspólnych interesów i wartości,

POTWIERDZAJĄC swoje zobowiązanie do zacieśnienia współpracy w kwestiach dwustronnych, regionalnych, międzyregionalnych i międzynarodowych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania,

UZNAJĄC znaczenie silnego i skutecznego systemu wielostronnego, opartego na prawie międzynarodowym, dla utrzymania pokoju, zapobiegania konfliktom i umocnienia bezpieczeństwa międzynarodowego oraz dla pokonywania wspólnych wyzwań,

POTWIERDZAJĄC swoje zobowiązania do rozszerzenia i zróżnicowania swoich stosunków handlowych zgodnie z Porozumieniem z Marrakeszu ustanawiającym Światową Organizację Handlu (zwanym dalej „porozumieniem WTO”) oraz szczegółowymi celami i postanowieniami określonymi w części III niniejszej Umowy,

PRZEKONANE, że niniejsza Umowa stworzy klimat sprzyjający rozwojowi zrównoważonych stosunków gospodarczych między nimi, w szczególności w zakresie handlu i inwestycji, które mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju gospodarczego i społecznego oraz dla innowacji i modernizacji technologicznej,

UZNAJĄC, że postanowienia niniejszej Umowy chronią inwestycje i inwestorów oraz mają pobudzić wzajemnie korzystną działalność gospodarczą, nie naruszając przy tym prawa Stron do wprowadzania regulacji w interesie publicznym na swoim terytorium,

PRZYJMUJĄC z zadowoleniem przyjęcie rezolucji nr 70/1 przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych w dniu 25 września 2015 r., zawierającej dokument końcowy „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030” (zwany dalej „Agendą 2030”), porozumienia paryskiego, sporządzonego w Paryżu w dniu 12 grudnia 2015 r. (zwanego dalej „porozumieniem paryskim”), a także ram z Sendai dotyczących ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych w latach 2015–2030, przyjętych w dniu 18 marca 2015 r. na trzeciej Światowej Konferencji ONZ w Sendai, planu działania z Addis Abeby, przyjętego w Addis Abebie w dniach 13–16 lipca 2015 r., zobowiązań podjętych podczas Światowego Szczytu Humanitarnego w Stambule w dniach 23–24 maja 2016 r., oraz Nowej agendy miejskiej, przyjętej na Konferencji ONZ dotyczącej mieszkalnictwa i zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich (Habitat III) w Quito w dniu 20 października 2016 r. (zwanej dalej „Nową agendą miejską”), oraz wzywając do ich szybkiego wdrożenia,

POTWIERDZAJĄC swoje zobowiązanie do sprostania globalnym wyzwaniom poprzez promowanie zrównoważonego rozwoju w jego wymiarach gospodarczym, społecznym i środowiskowym, w drodze przyczyniania się do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju (zwanym dalej „celami zrównoważonego rozwoju”) i celów Agendy 2030,

POTWIERDZAJĄC swoje zobowiązanie do wzmocnienia współpracy w dziedzinach sprawiedliwości, praw człowieka, wolności i bezpieczeństwa,

UZNAJĄC wzajemne korzyści płynące ze wzmocnionej współpracy w obszarach edukacji, kultury, badań naukowych i innowacji oraz w innych obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania,

POTWIERDZAJĄC swoje zobowiązanie do wspierania handlu międzynarodowego w taki sposób, aby przyczynić się do zrównoważonego rozwoju w jego wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym, w ramach partnerstw obejmujących wszystkie odpowiednie zainteresowane strony, w tym społeczeństwo obywatelskie i sektor prywatny, oraz do wykonania niniejszej Umowy w sposób spójny z ich odpowiednimi przepisami oraz międzynarodowymi zobowiązaniami w zakresie pracy i ochrony środowiska,

UZNAJĄC znaczenie zacieśnienia stosunków gospodarczych, handlowych i inwestycyjnych, a także promowania liberalizacji handlu i inwestycji między Stronami, dla zapewnienia wzrostu gospodarczego, stworzenia nowych możliwości dla pracowników i kręgów biznesowych każdej ze Stron, w szczególności małych i średnich przedsiębiorstw,

UZNAJĄC, że niniejsza Umowa przyczynia się do poprawy dobrobytu konsumentów oraz do zagwarantowania wysokiego poziomu życia i ochrony konsumentów,

ZACHĘCAJĄC przedsiębiorstwa prowadzące działalność na ich terytorium lub podlegające ich jurysdykcji do przestrzegania uznanych w skali międzynarodowej wytycznych i zasad w zakresie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, w tym Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, oraz do stosowania najlepszych praktyk dotyczących odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej,

UZNAJĄC, że postanowienia niniejszej Umowy chronią prawo Stron do wprowadzania regulacji na własnym terytorium zgodnie z wewnętrznym ustawodawstwem oraz elastyczność Stron w zakresie osiągania uzasadnionych celów polityki, takich jak, między innymi, zdrowie publiczne, bezpieczeństwo, środowisko, moralność publiczna oraz promowanie i ochrona różnorodności kulturowej,

UZNAJĄC znaczenie przejrzystości, dobrych rządów i praworządności w handlu międzynarodowym i inwestycjach przynoszących korzyści wszystkim stronom,

ZDECYDOWANE, aby przyczynić się do harmonijnego rozwoju i rozszerzania międzynarodowej wymiany handlowej oraz inwestycji międzynarodowych przez usuwanie przeszkód w handlu i inwestycjach za pośrednictwem niniejszej Umowy oraz by unikać tworzenia między Stronami nowych barier w handlu i inwestycjach, które mogłyby obniżyć korzyści płynące z niniejszej Umowy,

STWIERDZAJĄC, że w przypadku gdy Strony postanowią zawrzeć, w ramach niniejszej Umowy, umowy szczegółowe dotyczące przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, które mogą zostać zawarte przez Unię na podstawie części trzeciej tytuł V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), postanowienia takich przyszłych umów szczegółowych nie będą wiążące dla Irlandii, chyba że Unia, równocześnie z Irlandią w odniesieniu do ich odpowiednich poprzednich stosunków dwustronnych, powiadomi Meksyk, że Irlandia została związana takimi przyszłymi umowami szczegółowymi jako część Unii zgodnie z protokołem nr 21 w sprawie stanowiska Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonym do Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) i TFUE. Podobnie wszelkie późniejsze środki wewnętrzne Unii, które mogą zostać przyjęte zgodnie z częścią trzecią tytuł V TFUE w celu wykonania niniejszej Umowy, nie będą wiążące dla Irlandii, chyba że Irlandia zgłosi chęć uczestniczenia w takich środkach lub ich wprowadzenia zgodnie z protokołem nr 21. Odnotowując również, że takie przyszłe umowy szczegółowe lub późniejsze środki wewnętrzne Unii wchodziłyby w zakres protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii załączonego do TUE i TFUE,

UZGADNIAJĄ, CO NASTĘPUJE:

CZĘŚĆ I¹

POSTANOWIENIA OGÓLNE

ARTYKUŁ 1

Cele Umowy

Celami niniejszej Umowy są:

- a) ustanowienie zacieśnionego partnerstwa strategicznego, wzmocnienie dialogu politycznego oraz pogłębienie i usprawnienie współpracy w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;
- b) wspieranie wzrostu wymiany handlowej i inwestycji między Stronami poprzez rozszerzanie i zróżnicowanie ich stosunków gospodarczych i handlowych, co powinno przyczynić się do wyższego i bardziej trwałego wzrostu gospodarczego oraz poprawy jakości życia.

¹ W przypadku gdy postanowienie niniejszej części zawiera odesłanie do innego postanowienia niniejszej Umowy, należy je rozumieć jako odesłanie do innego postanowienia niniejszej części, o ile wyraźnie nie wskazano inaczej.

ARTYKUŁ 2

Zasady ogólne

1. Poszanowanie zasad demokracji i praw człowieka oraz podstawowych wolności, określonych w Powszechnej deklaracji praw człowieka i innych międzynarodowych aktach prawnych dotyczących praw człowieka, których są stronami, a także zasady praworządności stanowi fundament polityki wewnętrznej i międzynarodowej Stron oraz zasadniczy element niniejszej Umowy.
2. Strony potwierdzają swoje silne poparcie dla zasad określonych w Karcie Narodów Zjednoczonych Organizacji Narodów Zjednoczonych (zwanej dalej „ONZ”).
3. Strony podzielają pogląd, że rozprzestrzenianie broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia zarówno do państw, jak i podmiotów niepaństwowych, stanowi poważne zagrożenie dla stabilności i bezpieczeństwa w wymiarze międzynarodowym.
4. Strony uznają, że niekontrolowany przepływ broni konwencjonalnej stwarza zagrożenie dla międzynarodowego i regionalnego pokoju, bezpieczeństwa i stabilności, a także uznają potrzebę współpracy w celu zapewnienia transferu broni konwencjonalnej w odpowiedzialny sposób.
5. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do promowania zrównoważonego rozwoju we wszystkich jego wymiarach, przyczyniającego się do realizacji celów zrównoważonego rozwoju uzgodnionych na poziomie międzynarodowym, oraz do współpracy w celu sprostania globalnym wyzwaniom środowiskowym.

6. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do zapewnienia równości płci oraz wzmocnienia pozycji kobiet i dziewcząt.
7. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do zwalczania dyskryminacji z jakiegokolwiek względu, w tym ze względu na płeć, pochodzenie rasowe lub etniczne, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.
8. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do wykonania niniejszej Umowy w oparciu o wspólne wartości, w tym zasady dialogu, wzajemnego poszanowania, partnerstwa na zasadach równości, multilateralizmu, współpracy oraz poszanowania prawa międzynarodowego.

CZĘŚĆ II²

DIALOG POLITYCZNY I WSPÓŁPRACA

ROZDZIAŁ 1

DIALOG POLITYCZNY, POKÓJ MIĘDZYNARODOWY I BEZPIECZEŃSTWO MIĘDZYNARODOWE

ARTYKUŁ 1.1

Dialog polityczny

1. Strony wzmacniają swój dialog polityczny i współpracę na wszystkich szczeblach poprzez wymianę informacji i konsultacje w kwestiach dwustronnych, regionalnych, międzyregionalnych, międzynarodowych i wielostronnych.
2. Celem dialogu politycznego jest:
 - a) wspieranie rozwoju stosunków dwustronnych oraz wzmacnianie partnerstwa strategicznego;
 - b) wzmacnianie współpracy w kwestiach dotyczących wyzwań i problemów regionalnych, międzyregionalnych i międzynarodowych.

² W przypadku gdy postanowienie niniejszej części zawiera odesłanie do innego postanowienia niniejszej Umowy, należy je rozumieć jako odesłanie do innego postanowienia niniejszej części, o ile wyraźnie nie wskazano inaczej.

3. Dialog polityczny pomiędzy Stronami może przybierać następujące, wspólnie uzgodnione formy:

- a) konsultacje, spotkania i wizyty na szczeblu szczytu;
- b) konsultacje, spotkania i wizyty na szczeblu ministerialnym;
- c) regularne spotkania urzędników wysokiego szczebla, w tym dialog polityczny na wysokim szczeblu;
- d) dialogi sektorowe na temat kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;
- e) wymiany delegacji i inne kontakty między Kongresem Meksyku a Parlamentem Europejskim;
- f) wszelkie inne formy uzgodnione przez Strony.

ARTYKUŁ 1.2

Zasady demokracji, prawa człowieka i praworządność

1. Strony współpracują w zakresie promowania i ochrony praw człowieka, w tym w odniesieniu do ratyfikacji i wykonania międzynarodowych instrumentów dotyczących praw człowieka, a także w zakresie umacniania zasad demokratycznych i praworządności, promowania równości płci oraz zwalczania wszelkich form dyskryminacji.

2. Taka współpraca może obejmować:
- a) wspieranie konkretnego, szeroko zakrojonego dialogu dotyczącego praw człowieka;
 - b) wspieranie opracowywania i wdrażania planów działania w zakresie praw człowieka;
 - c) promowanie praw człowieka, w tym poprzez kształcenie i współpracę;
 - d) wspieranie krajowych i regionalnych instytucji działających w dziedzinie praw człowieka;
 - e) zacieśnianie współpracy z organami traktatowymi ONZ ds. praw człowieka oraz w ramach procedur specjalnych Rady Praw Człowieka w celu wdrożenia ich zaleceń;
 - f) zacieśnianie współpracy w ramach instytucji ONZ ds. praw człowieka oraz w ramach odpowiednich forów regionalnych i wielostronnych;
 - g) wzmacnianie własnych zdolności do stosowania zasad i praktyk demokratycznych;
 - h) wzmacnianie dobrego, niezależnego i przejrzystego sprawowania rządów na poziomie lokalnym, krajowym, regionalnym i globalnym, promowanie rozliczalności i przejrzystości instytucji oraz wspieranie uczestnictwa obywateli i zaangażowania społeczeństwa obywatelskiego;
 - i) współpracę i koordynację, w stosownych przypadkach, w tym w państwach trzecich, w celu wzmocnienia zasad demokracji, praw człowieka i praworządności;

- j) wspieranie powszechności międzynarodowych traktatów dotyczących praw człowieka oraz zachęcanie innych państw do wykonywania ich obowiązków w tym obszarze;
- k) działanie na rzecz zapobiegania bezkarności w przypadku naruszeń praw człowieka.

ARTYKUŁ 1.3

Równość płci oraz wzmocnienie pozycji kobiet, pokój, bezpieczeństwo i zrównoważony rozwój

1. Strony promują równość płci i wzmocnienie pozycji kobiet. Strony uznają konieczność zapewnienia równości płci oraz wzmocnienia pozycji kobiet i dziewcząt jako warunku koniecznego do pełnego osiągnięcia zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, demokracji i bezpieczeństwu. Strony badają dalsze modele współpracy i potencjalne synergie między odpowiednimi politykami i inicjatywami zgodnie z międzynarodowymi normami i zobowiązaniami, takimi jak Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 18 grudnia 1979 r., ogólne zalecenia Komitetu ONZ ds. Likwidacji Dyskryminacji Kobiet, Agenda 2030 oraz rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325 (z 2000 r.) i późniejsze rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ w sprawie kobiet, pokoju i bezpieczeństwa.

2. Taka współpraca może obejmować:
- a) wspieranie skutecznego uwzględniania aspektu płci;
 - b) wspieranie opracowywania i wdrażania krajowych planów działania dotyczących rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1325 (2000);
 - c) promowanie udziału kobiet w życiu politycznym i ich przywództwa, a także ich dostępu do edukacji o wysokiej jakości, ich upodmiotowienia ekonomicznego i przywództwa oraz większego udziału w zatrudnieniu;
 - d) wzmacnianie instytucji krajowych i regionalnych za pomocą konkretnych środków, aby zająć się kwestiami związanymi z przemocą wobec kobiet i dziewcząt oraz rozwiązać te kwestie, w tym zapobieganie przemocy seksualnej i przemocy ze względu na płeć oraz ochronę przed nimi, prowadzenie postępowań i mechanizmy rozliczalności, udzielanie wsparcia ofiarom oraz promowanie warunków bezpieczeństwa i ochrony kobiet i dziewcząt;
 - e) aktywne wzmacnianie ochrony praw człowieka w odniesieniu do kobiet, w tym przed wszelkimi rodzajami dyskryminacji i przemocy skierowanych przeciwko nim, oraz zapewnienie im dostępu do wymiaru sprawiedliwości;
 - f) wzmacnianie współpracy z odpowiednimi organami ONZ oraz innymi organizacjami międzynarodowymi;
 - g) aktywne promowanie analizy dotyczącej płci oraz systematyczne włączanie perspektywy płci do wszystkich kwestii związanych z pokojem i bezpieczeństwem, przy jednoczesnym zapewnieniu przywództwa kobiet i ich znaczącego udziału w procesach pokojowych, działaniach mediacyjnych, rozwiązywaniu konfliktów i budowaniu pokoju, a także misjach i operacjach cywilnych i wojskowych.

ARTYKUŁ 1.4

Przeciwdziałanie rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia

1. Strony uznają, że rozprzestrzenianie broni masowego rażenia (BMR) i środków jej przenoszenia, zarówno do państw, jak i do podmiotów niepaństwowych, stanowi jedno z najpoważniejszych zagrożeń dla stabilności międzynarodowej i bezpieczeństwa międzynarodowego. W związku z tym Strony współpracują i przyczyniają się do walki z rozprzestrzenianiem broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia poprzez pełne przestrzeganie i wykonanie na poziomie krajowym istniejących obowiązków Stron w ramach traktatów i umów międzynarodowych o rozbrojeniu i nierozprzestrzenianiu, a także innych odpowiednich obowiązków międzynarodowych. Strony zgadzają się, że niniejsze postanowienie stanowi zasadniczy element niniejszej Umowy.
2. Strony współpracują i przyczyniają się do walki z rozprzestrzenianiem broni masowego rażenia i środków jej przenoszenia poprzez:
 - a) podejmowanie działań mających na celu, w zależności od przypadku, podpisanie, ratyfikowanie lub przystąpienie do odpowiednich instrumentów międzynarodowych oraz ich pełne wykonanie;
 - b) ustanowienie i utrzymanie skutecznego systemu kontroli wywozu na poziomie krajowym, obejmującego kontrolę wywozu, a także tranzytu towarów związanych z BMR, w tym kontrolę ostatecznego użycia technologii podwójnego zastosowania pod kątem BMR oraz skuteczne sankcje w przypadku naruszenia kontroli wywozu;
3. Strony ustanawiają regularny dialog polityczny, który będzie towarzyszył tym elementom i który je umocni.

ARTYKUŁ 1.5

Broń strzelecka i lekka oraz inna broń konwencjonalna

1. Strony uznają, że nielegalne wytwarzanie i transfer broni strzeleckiej i lekkiej, w tym amunicji, części i komponentów do niej, oraz obrót nimi, a także ich nielegalne gromadzenie, złe zarządzanie nimi, niewłaściwie zabezpieczone składowanie oraz niekontrolowane rozprzestrzenianie nadal stanowią poważne zagrożenie dla pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.
2. Strony wypełniają i w pełni wykonują swoje odpowiednie obowiązki dotyczące zajęcia się kwestią nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką, w tym amunicją, częściami i komponentami do niej, w ramach istniejących umów międzynarodowych oraz rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ, a także swoich zobowiązań w ramach innych instrumentów międzynarodowych mających zastosowanie w tym obszarze, takich jak Program działania ONZ na rzecz zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką, zwalczania i eliminowania go we wszystkich aspektach.
3. Strony uznają znaczenie wewnętrznych systemów kontroli transferu broni konwencjonalnej, zgodnie z istniejącymi normami międzynarodowymi. Strony uznają znaczenie stosowania takich kontroli w odpowiedzialny sposób, aby przyczynić się do międzynarodowego i regionalnego pokoju, bezpieczeństwa i stabilności oraz ograniczenia cierpień ludzi, a także do zapobiegania przenikaniu broni konwencjonalnej.

4. Strony w pełni wykonują Traktat o handlu bronią, przyjęty w Nowym Jorku w dniu 2 kwietnia 2013 r. (zwany dalej „Traktatem o handlu bronią”), oraz współpracują ze sobą w ramach tego traktatu, w tym w zakresie promowania upowszechniania tego traktatu wśród wszystkich państw członkowskich ONZ i jego pełnego wykonania przez wszystkie państwa-strony.

5. Strony współpracują i zapewniają koordynację, komplementarność i synergę w swoich staraniach zmierzających do uregulowania międzynarodowego handlu bronią konwencjonalną lub jego lepszego uregulowania oraz do zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią konwencjonalną, w tym amunicją, częściami i komponentami do niej, do zwalczania takiego handlu i eliminowania go.

6. Strony ustanawiają regularny dialog polityczny, który będzie towarzyszył kwestiom objętym niniejszym artykułem i je konsolidował.

ARTYKUŁ 1.6

Międzynarodowy Trybunał Karny

1. Strony uznają, że najpoważniejsze zbrodnie wagi międzynarodowej nie mogą pozostawać bezkarne oraz dokładają starań, aby zapewnić prowadzenie skutecznych śledztw w ich sprawie oraz ich skutecznego ścigania poprzez podejmowanie środków na poziomie krajowym oraz wzmocnienie współpracy międzynarodowej, w tym współpracy z Międzynarodowym Trybunałem Karnym (zwanym dalej „MTK”).

2. Strony promują powszechną ratyfikację lub przystąpienie do Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego (zwanego dalej „statutem rzymskim”) oraz działają na rzecz jego skutecznego wdrożenia na szczeblu wewnętrznym przez państwa-strony MTK. Strony wymieniają się, w stosownych przypadkach, najlepszymi praktykami w zakresie przyjmowania prawa wewnętrznego i wprowadzają środki w celu zagwarantowania integralności statutu rzymskiego.

ARTYKUŁ 1.7

Zwalczanie terroryzmu

Strony potwierdzają znaczenie walki z terroryzmem oraz, zgodnie z konwencjami międzynarodowymi, odnośnymi rezolucjami ONZ oraz swoimi odpowiednimi przepisami ustawowymi i wykonawczymi, współpracują w celu zapobiegania aktom terrorystycznym i ich wyeliminowania. Odbywa się to w szczególności:

- a) w ramach pełnego i skutecznego wdrożenia rezolucji 1373 (2001) Rady Bezpieczeństwa ONZ oraz innych odpowiednich rezolucji ONZ i instrumentów międzynarodowych;
- b) poprzez promowanie współpracy między państwami członkowskimi ONZ w celu skutecznego wdrożenia globalnej strategii ONZ w sprawie zwalczania terroryzmu, przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w dniu 8 września 2006 r.;

- c) poprzez wymianę informacji dotyczących grup terrorystycznych oraz ich sieci wsparcia na podstawie prawa międzynarodowego i wewnętrznego; oraz
- d) poprzez wymianę doświadczeń w zakresie środków i metod stosowanych w celu zapobiegania terroryzmowi i zwalczania go, w tym wiedzy technicznej i szkoleń, oraz poprzez wymianę najlepszych praktyk w zakresie zapobiegania terroryzmowi.

ARTYKUŁ 1.8

Utrzymywanie pokoju i zarządzanie kryzysowe

Strony współpracują w zakresie promowania pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego. Strony badają możliwości koordynacji działań w ramach zarządzania kryzysowego, w tym współpracy w operacjach zarządzania kryzysowego.

ARTYKUŁ 1.9

Bezpieczeństwo obywateli

Strony wspierają dialog i współpracę w zakresie bezpieczeństwa obywateli. Strony uznają, że bezpieczeństwo obywateli ma wymiar krajowy, międzynarodowy, regionalny i międzyregionalny, co wymaga szerszego dialogu i współpracy.

ROZDZIAŁ 2

WSPÓŁPRACA W RAMACH ORGANIZACJI REGIONALNYCH I MIĘDZYNARODOWYCH

ARTYKUŁ 2.1

Organizacje międzynarodowe

1. Strony promują multilateralizm i współpracują poprzez wymianę poglądów, a w stosownych przypadkach także koordynowanie stanowisk w organizacjach i na forach międzynarodowych, w tym na forum ONZ i jej wyspecjalizowanych agencji, Światowej Organizacji Handlu (zwanej dalej „WTO”), grupy G-20 oraz Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (zwanej dalej „OECD”).
2. Strony zapewniają skuteczne mechanizmy konsultacji przy okazji spotkań na forach wielostronnych. Strony utrzymują otwarty i ciągły dialog na forum Rady Praw Człowieka ONZ, Zgromadzenia Ogólnego ONZ oraz, w stosownych przypadkach, na forum innych organów i wyspecjalizowanych agencji ONZ uzgodnionych przez Strony.

ARTYKUŁ 2.2

Organizacje regionalne

1. Strony współpracują poprzez wymianę poglądów na temat kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, a w stosownych przypadkach – poprzez dzielenie się informacjami na temat stanowisk w ramach regionalnych i subregionalnych forów i organizacji.
2. Strony wspierają dialog i współpracę na szczeblu regionalnym, w tym w ramach współpracy między Unią a Wspólnotą Państw Ameryki Łacińskiej i Karaibów (zwaną dalej „CELAC”). Współpraca może w stosownych przypadkach obejmować wspieranie integracji i rozwoju społeczności CELAC.
3. Strony promują współpracę w ramach Sojuszu Pacyfiku za pośrednictwem jego ram dla państw obserwatorów.
4. Strony promują współpracę regionalną i trójstronną z państwami trzecimi, głównie w Ameryce Środkowej i regionie Karaibów.

ROZDZIAŁ 3

WOLNOŚĆ, BEZPIECZEŃSTWO I SPRAWIEDLIWOŚĆ

ARTYKUŁ 3.1

Współpraca prawna i sądowa

1. Strony wzmacniają istniejącą współpracę w zakresie wzajemnej pomocy prawnej i ekstradycji na podstawie odpowiednich umów międzynarodowych. Strony wzmacniają istniejące mechanizmy oraz, w stosownych przypadkach, rozważają utworzenie nowych mechanizmów ułatwiających współpracę międzynarodową w tym obszarze. Współpraca taka obejmuje podejmowanie działań mających na celu, w stosownych przypadkach, podpisanie, ratyfikowanie lub przystąpienie do odpowiednich instrumentów międzynarodowych oraz ich pełne wykonanie, a także bliższą współpracę z Eurojustem.
2. Strony rozwijają współpracę sądową w kwestiach cywilnych i handlowych, w szczególności w odniesieniu do negocjowania, ratyfikowania i wykonywania wielostronnych konwencji dotyczących współpracy sądowej w sprawach cywilnych, w tym konwencji Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego w dziedzinie międzynarodowej współpracy prawnej i sporów sądowych, a także ochrony dziecka.

ARTYKUŁ 3.2

Ściganie przestępstw oraz zapobieganie i zwalczanie korupcji i międzynarodowej przestępczości zorganizowanej

1. Strony współpracują i wymieniają się poglądami na temat zapobiegania międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, handlowi ludźmi, przemytowi migrantów, nielegalnemu handlowi bronią palną, w tym amunicją, częściami i komponentami do niej, przestępstwom gospodarczym i finansowym, światowemu problemowi narkotykowemu, korupcji, fałszowaniu środków płatniczych – oraz ich zwalczania – zgodnie z własnym prawodawstwem i obowiązkami międzynarodowymi, w tym w zakresie wzajemnej pomocy prawnej, wymiany informacji, najlepszych praktyk i szkoleń oraz odzyskiwania mienia lub środków pochodzących z działalności przestępczej.
2. Strony kontynuują dialog i współpracę w zakresie ścigania przestępstw, w tym poprzez współpracę strategiczną z Europolem, a także strategiczną współpracę sądową, w tym za pośrednictwem Eurojustu oraz, w stosownych przypadkach, z innymi instytucjami krajowymi i międzynarodowymi.
3. Strony dokładają starań na rzecz współpracy na forach międzynarodowych, aby promować, w stosownych przypadkach, przestrzeganie i wykonywanie Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej, przyjętej w dniu 15 listopada 2000 r. rezolucją ONZ nr 55/25 (zwanej dalej „konwencją z Palermo”), oraz protokołów do niej.

4. Strony promują wykonywanie Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji, przyjętej w dniu 31 października 2003 r. rezolucją ONZ nr 58/4, oraz wspierają mechanizm przeglądu wykonania Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji ustanowiony przez Konferencję Państw Stron Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji w Dosze w dniach 9–13 listopada 2009 r. (zwany dalej „mechanizmem przeglądu wdrażania”), w tym poprzez przestrzeganie zasady przejrzystości oraz udział społeczeństwa obywatelskiego w mechanizmie przeglądu wdrażania.

5. Strony uznają znaczenie zwalczania korupcji w handlu międzynarodowym i inwestycjach i w tym celu zobowiązują się do przestrzegania Protokołu w sprawie zapobiegania i zwalczania korupcji dołączonego do niniejszej Umowy.

ARTYKUŁ 3.3

Migracja, azyl i zarządzanie granicami

1. Strony współpracują oraz wymieniają się doświadczeniami i informacjami dotyczącymi kwestii migracji w ramach swoich odpowiednich przepisów ustawowych i wykonawczych oraz kompetencji, w tym migracji legalnej i nieuregulowanej, zwalczania przemytu migrantów i handlu ludźmi, migracji i rozwoju, azylu, readmisji, integracji, wiz, ułatwiania legalnej migracji, kontroli migracji i zarządzania granicami. Strony wymieniają najlepsze praktyki dotyczące ochrony migrujących kobiet i dzieci, zwłaszcza dzieci bez opieki, a także innych grup szczególnie wrażliwych.

2. Strony współpracują w celu zapobiegania migracji nieuregulowanej, zwalczania przemytu migrantów i handlu ludźmi oraz wspierania bezpiecznej, legalnej i uporządkowanej migracji. W tym celu w ramach swoich odpowiednich przepisów ustawowych i wykonawczych:

- a) Meksyk dokonuje readmisji swoich obywateli zobowiązanych do powrotu z terytorium państwa członkowskiego, na jego wniosek i bez dodatkowych formalności, o ile umowa szczegółowa nie stanowi inaczej;
- b) każde państwo członkowskie dokonuje readmisji swoich obywateli zobowiązanych do powrotu z terytorium Meksyku, na jego wniosek i bez dodatkowych formalności, o ile umowa szczegółowa nie stanowi inaczej;
- c) państwa członkowskie i Meksyk zapewniają swoim obywatelom odpowiednie dokumenty podróży do celów, o których mowa w lit. a) i b), lub akceptują korzystanie z europejskiego dokumentu podróży do celów powrotu;
- d) Strony dokładają starań, aby wynegocjować umowę szczegółową określającą obowiązki w zakresie readmisji obywateli, w tym środki dowodowe potwierdzające obywatelstwo. W umowie tej określa się warunki readmisji obywateli państw trzecich.

ARTYKUŁ 3.4

Światowy problem narkotykowy

1. Strony współpracują w celu zapewnienia zrównoważonego i zintegrowanego podejścia do kwestii narkotyków w celu:
 - a) połączenia starań na rzecz skutecznego wdrożenia zaleceń operacyjnych sesji nadzwyczajnej Zgromadzenia Ogólnego ONZ z 2016 r. poświęconej światowemu problemowi narkotykowemu (UNGASS 2016);
 - b) zaradzenia skutkom zdrowotnym i społecznym światowego problemu narkotykowego, z wykorzystaniem polityki służącej osiągnięciu zrównoważonego rozwoju w drodze kompleksowych, opartych na dowodach inicjatyw na rzecz ograniczania popytu na wszystkich poziomach, obejmujących w szczególności programy profilaktyki, leczenia, rehabilitacji i reintegracji społecznej;
 - c) inwestowania w leczenie oraz zwiększania świadomości krajowych systemów opieki zdrowotnej na temat sposobów reagowania w ramach krajowych systemów opieki zdrowotnej na problem używania narkotyków;
 - d) rozwijania badań epidemiologicznych i w dalsze poprawianie systematycznej dostępności i jakości informacji statystycznych we wszystkich dziedzinach związanych z narkotykami;

- e) zapewnienia podejścia do zdrowia publicznego, które promuje dostęp do substancji kontrolowanych do celów medycznych i naukowych i dostępność tych substancji, jednocześnie zapobiegając ich nielegalnemu wykorzystywaniu na nielegalnym rynku;
- f) ograniczenia podaży niedozwolonych środków odurzających i nowych substancji psychoaktywnych, popytu na nie oraz handlu nimi, w tym – w stosownych przypadkach – w drodze wymiany informacji i innych działań w ramach współpracy;
- g) uwzględnienie perspektywy płci i praw człowieka we wszystkich politykach i programach antynarkotykowych;
- h) zachęcanie do stosowania środków stanowiących alternatywę do sankcji karnych wobec osób, które popełniły czyny stanowiące przestępstwo zgodnie z prawem narkotykowym i inne przestępstwa związane z narkotykami;
- i) rozwiązanie problemu wykorzystywania prekursorów chemicznych, podstawowych substancji chemicznych oraz zawierających je produktów lub preparatów do nielegalnej produkcji narkotyków, substancji psychotropowych lub nowych substancji psychoaktywnych.

2. Strony współpracują na rzecz osiągnięcia tych celów, w tym – gdy to możliwe – zachęcając państwa trzecie, które jeszcze tego nie uczyniły, do ratyfikowania i wykonania istniejących umów i protokołów międzynarodowych dotyczących kontroli narkotyków, których są stronami. Strony opierają swoje działania na swoich mających zastosowanie przepisach ustawowych i wykonawczych, na wspólnie przyjętych zasadach zgodnych z odpowiednimi konwencjami ONZ w sprawie kontroli narkotyków oraz na zaleceniach określonych w dokumencie końcowym UNGASS 2016 zatytułowanym „Nasze wspólne zobowiązanie na rzecz skutecznego rozwiązania i zwalczania światowego problemu narkotykowego”, który stanowi najbardziej aktualny międzynarodowy konsensus w sprawie światowej polityki w dziedzinie narkotyków, w celu podsumowania realizacji zobowiązań podjętych w zakresie wspólnego rozwiązywania światowego problemu narkotykowego i przeciwdziałania mu, w szczególności w świetle docelowego terminu, którym jest 2019 r.

ARTYKUŁ 3.5

Pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu

Strony współpracują na rzecz zapobiegania wykorzystywaniu ich instytucji finansowych i wyznaczonych przedsiębiorstw i zawodów spoza sektora finansowego do prania dochodów z działalności przestępczej i finansowania terroryzmu, a także na rzecz zwalczania takiego wykorzystywania. W tym celu Strony wymieniają się informacjami zgodnie ze swoimi przepisami i współpracują w celu zapewnienia skutecznego i pełnego wdrożenia zaleceń Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (zwanej dalej „FATF”) oraz innych norm przyjętych przez odpowiednie organy międzynarodowe działające w tej dziedzinie. Współpraca taka może obejmować między innymi odzyskiwanie, zajmowanie, konfiskatę, śledzenie, identyfikację oraz zwrot aktywów lub funduszy, które mają związek z dochodami z działalności przestępczej lub z finansowaniem terroryzmu.

ARTYKUŁ 3.6

Cyberprzestępczość

1. Strony uznają, że cyberprzestępczość jest problemem globalnym wymagającym globalnego rozwiązania. Strony wzmacniają współpracę w celu zapobiegania cyberprzestępczości i jej zwalczania poprzez wymianę informacji oraz najlepszych praktyk i tendencji zgodnie ze swoimi przepisami oraz odpowiednimi instrumentami międzynarodowymi dotyczącymi cyberprzestępczości. Strony współpracują, w stosownych przypadkach, w celu zapewnienia pomocy i wsparcia innym państwom w tworzeniu skutecznych przepisów prawnych, polityki i praktyk na rzecz zapobiegania cyberprzestępczości i zwalczania tego zjawiska.
2. Strony, w stosownych przypadkach, zgodnie ze swoimi przepisami, wymieniają informacje, doświadczenia i najlepsze praktyki w takich dziedzinach jak: kształcenie i szkolenie osób prowadzących postępowania w sprawach cyberprzestępczości, prowadzenie postępowań w tych sprawach oraz kryminalistyka cyfrowa, z naciskiem na zwalczanie przemocy seksualnej wobec dzieci oraz ochronę infrastruktury krytycznej, taką jak, między innymi, sektor finansowy, energetyczny i telekomunikacyjny.

ARTYKUŁ 3.7

Ochrona danych osobowych

1. Strony uznają znaczenie ochrony podstawowych praw do prywatności i ochrony danych osobowych. Strony współpracują na rzecz zapewnienia poszanowania tych praw podstawowych, w tym w obszarze ścigania przestępstw oraz przy zapobieganiu terroryzmowi i innej poważnej przestępczości transgranicznej oraz przy ich zwalczaniu.

2. Strony współpracują na rzecz promowania wysokiego poziomu ochrony danych osobowych. Współpraca na poziomie dwustronnym i wielostronnym może obejmować budowanie zdolności, pomoc techniczną, wymianę informacji i wiedzy fachowej oraz współpracę za pośrednictwem odpowiednich organów regulacyjnych w organach międzynarodowych za obopólną zgodą Stron.

ARTYKUŁ 3.8

Polityka konsumencka

Strony uznają znaczenie zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów i aby osiągnąć ten cel, podejmują starania na rzecz współpracy w dziedzinie polityki konsumenckiej. Współpraca taka może obejmować w miarę możliwości:

- a) wymianę informacji na temat ich odpowiednich ram ochrony konsumentów, w tym na temat praw ochrony konsumentów, bezpieczeństwa produktów konsumenckich, dochodzenia roszczeń przez konsumentów oraz egzekwowania przepisów dotyczących konsumentów;
- b) zachęcanie do rozwoju niezależnych organizacji konsumenckich oraz kontaktów między przedstawicielami konsumentów.

ARTYKUŁ 3.9

Ochrona konsularna

Meksyk zgadza się, aby organy dyplomatyczne i konsularne każdego reprezentowanego państwa członkowskiego UE zapewniały ochronę każdemu obywatelowi państwa członkowskiego UE nieposiadającego stałego przedstawicielstwa w Meksyku, jeżeli są one rzeczywiście w stanie udzielić ochrony konsularnej w danym przypadku, na takich samych warunkach jak obywatelom tego państwa członkowskiego UE.

ARTYKUŁ 3.10

Zarządzanie ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i ochrona ludności

Strony uznają potrzebę zarządzania zarówno wewnętrznym, jak i ogólnosiwiatowym ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i katastrofami spowodowanymi przez człowieka. Strony potwierdzają wspólne zobowiązanie do poprawy zapobiegania, łagodzenia, gotowości, wczesnego ostrzegania, środków reagowania i odbudowy w celu zwiększenia odporności społeczeństwa i infrastruktury oraz w razie potrzeby do współpracy na szczeblach dwustronnych i wielostronnych w celu poprawy globalnych wyników zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi spójnie z ramami z Sendai dotyczącymi ograniczania ryzyka klęsk żywiołowych w latach 2015–2030, zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju, porozumieniem klimatycznym z Paryża (zwanym dalej „porozumieniem paryskim”) i Nową agendą miejską.

ROZDZIAŁ 4

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

ARTYKUŁ 4.1

Zrównoważony rozwój

1. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju wyrażone w Agendzie 2030. Strony uznają, że zrównoważony rozwój w perspektywie długoterminowej wymaga wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, dobrostanu społecznego i zrównoważonego wykorzystania zasobów naturalnych. Te trzy aspekty uznaje się za ściśle powiązane i wzajemnie wzmacniające się.
2. Strony promują zrównoważony rozwój w jego trzech wymiarach: gospodarczym, społecznym i środowiskowym, w tym odpowiedzialne i efektywne wykorzystanie zasobów naturalnych oraz zrównoważone zarządzanie tymi zasobami, zgodnie z ich odpowiednimi priorytetami i uwarunkowaniami, a także zwiększają poziom świadomości na temat gospodarczych i społecznych kosztów szkód w środowisku, nie zrównoważonych wzorców produkcji i konsumpcji oraz ich wpływu na dobrostan człowieka.
3. Strony promują zrównoważony rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu w drodze dialogu, wspólnego działania, wymiany najlepszych praktyk, dobrych rządów na wszystkich poziomach oraz uruchomienia zasobów finansowych, przy jak najlepszym wykorzystaniu istniejących instrumentów finansowych i zbadaniu możliwości ustanowienia nowych.

ARTYKUŁ 4.2

Współpraca na rzecz zrównoważonego rozwoju

1. Głównym celem współpracy na rzecz rozwoju jest wdrożenie Agendy 2030 w jej wielowymiarowej perspektywie skoncentrowanej na człowieku oraz osiągnięcie celów zrównoważonego rozwoju. Zasady skutecznej współpracy na rzecz rozwoju określone w partnerstwie z Pusanu w sprawie skutecznej współpracy na rzecz rozwoju, w oparciu o Deklarację paryską w sprawie skuteczności pomocy, przyjętą na Forum Wysokiego Szczebla w sprawie Skuteczności Pomocy w dniu 2 marca 2005 r., oraz Program działania z Akry, zatwierdzony na Forum Wysokiego Szczebla w sprawie Skuteczności Pomocy w Akrze w dniu 4 września 2008 r., stanowią ważne narzędzie umożliwiające maksymalizację wpływu tej współpracy na rozwój.
2. Strony odpowiadają na wyzwania związane z osiągnięciem celów zrównoważonego rozwoju, nadając priorytet potrzebom każdej ze Stron i krajowej odpowiedzialności, uwzględniając kontekst regionalny oraz budując synergie i partnerstwa na rzecz rozwoju z szeregiem zainteresowanych stron w tym obszarze, w tym ze społeczeństwem obywatelskim, władzami lokalnymi, sektorem prywatnym lub organizacjami nienastawionymi na zysk. Uznając centralną rolę, jaką we wspieraniu rozwoju odgrywają władze publiczne, Strony współpracują również na rzecz promowania przyjmowania polityki zrównoważonego rozwoju w praktykach sektora prywatnego, w szczególności MŚP.
3. Strony współpracują w celu osiągnięcia stopniowej poprawy efektywnego gospodarowania zasobami na świecie oraz zrównoważoności modeli konsumpcji i produkcji zgodnie z ustalonymi ramami międzynarodowymi oraz dokładają starań, aby podejmować działania mające na celu oddzielenie wzrostu gospodarczego od degradacji środowiska.

4. Strony prowadzą regularny dialog merytoryczny na temat zrównoważonego rozwoju i osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju, opierając się na wspólnych priorytetach w celu podniesienia jakości i skuteczności ich współpracy na rzecz rozwoju zgodnie z przyjętymi na szczepku międzynarodowym zasadami skuteczności pomocy i rozwoju.

5. Strony uznają, że włączenie ochrony i zrównoważonego wykorzystania różnorodności biologicznej do sektorowych i międzysektorowych planów, programów i polityk w różnych odpowiednich sektorach oraz wzmocnienie wewnętrznych ram prawnych, instytucjonalnych i regulacyjnych może przyczynić się do uzyskania pozytywnych skutków dla różnorodności biologicznej i jej usług ekosystemowych, a także do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju. W tym kontekście Strony współpracują w celu włączenia – w stosownych przypadkach – kwestii różnorodności biologicznej do odpowiednich sektorów w celu zintensyfikowania starań na rzecz powstrzymania utraty różnorodności biologicznej i poprawy dobrostanu człowieka.

6. Strony współpracują i prowadzą wspólne działania, w tym w drodze dwustronnej koordynacji na odpowiednich forach wielostronnych, a także w ramach współpracy regionalnej i trójstronnej, najlepiej opartej na istniejących mechanizmach i inicjatywach, w świetle prowadzonego przez nie dialogu dotyczącego zrównoważonego rozwoju i ich zobowiązania do realizacji Agendy 2030. Obszary współpracy mogą obejmować:

- a) wdrożenie celów i założeń zrównoważonego rozwoju;
- b) ochronę środowiska, na wszystkich poziomach, w tym ochronę i zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych;

- c) zmianę klimatu, odporność, zarządzanie ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi i zrównoważoną energię;
- d) związek między bezpieczeństwem a rozwojem, w tym budowanie stabilności i bezpieczeństwa, wspieranie praworządności, zwalczanie światowego problemu narkotykowego i międzynarodowej przestępczości zorganizowanej;
- e) wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu i tworzenie miejsc pracy;
- f) zarządzanie, w tym wzmocnienie zarządzania budżetem, gospodarką, środowiskiem i zarządzania społecznego;
- g) edukację, w tym szkolnictwo wyższe, szkolenie techniczne i zawodowe, budowanie zdolności, innowacje i wymiany w tych obszarach; oraz
- h) strategię udziału sektora prywatnego.

7. Strony kontynuują rozwijanie współpracy trójstronnej w celu wspierania państw trzecich w osiągnięciu celów zrównoważonego rozwoju, w tym krajów najsłabiej rozwiniętych (LDC) i innych krajów rozwijających się, które znajdują się w trudnej sytuacji, takich jak małe rozwijające się państwa wyspiarskie (SIDS). W tym względzie Strony badają innowacyjne sposoby zaangażowania, w tym, w stosownych przypadkach, w przypadku bardziej zaawansowanych krajów rozwijających się. Współpraca trójstronna polega na wspieraniu strategii dostosowanych do indywidualnych potrzeb i wspólnie uzgodnionych działań opartych na potrzebach państw trzecich. W tym celu Strony opracowują skoordynowane działania w zakresie współpracy, takie jak pomoc techniczna, szkolenia, budowanie zdolności, wymiana wiedzy oraz inne formy współpracy określone wspólnie przez Strony i państwo trzecie będące adresatem wsparcia.

8. Współpracę taką można podjąć między innymi poprzez:
- a) budowanie zdolności i wymianę wiedzy w drodze szkoleń, warsztatów i seminariów, wymiany ekspertów, badań i wspólnych badań naukowych;
 - b) uruchomienie zasobów finansowych w drodze działań łączonych podejmowanych we współpracy z Europejskim Bankiem Inwestycyjnym i innymi kwalifikującymi się europejskimi instytucjami finansowania rozwoju;
 - c) w stosownych przypadkach rozważenie innych form finansowania rozwoju, ze szczególnym uwzględnieniem innowacyjnych mechanizmów finansowania, takich jak współpraca trójstronna; oraz
 - d) wymianę informacji na temat najlepszych praktyk w zakresie skuteczności pomocy rozwojowej.
9. Strony współpracują na rzecz zwiększenia odpowiedzialności i przejrzystości, z naciskiem na poprawę wyników w dziedzinie rozwoju, oraz na rzecz wzmocnienia systemów krajowych w celu świadczenia zrównoważonych usług i uwzględnienia kwestii związanych z płcią we wszystkich programach i instrumentach.
10. Współpracę na rzecz rozwoju prowadzi się zgodnie z odpowiednimi uzgodnionymi na poziomie międzynarodowym zasadami i politykami, których przestrzegają obie Strony.

ARTYKUŁ 4.3

Zrównoważona agenda miejska

Strony współpracują przy wdrażaniu polityki wspierającej zrównoważone osiedla miejskie, w tym polityki wynikającej z Nowej agendy miejskiej, której celem jest stworzenie miast i osiedli ludzkich, w których wszystkie osoby będą mogły korzystać z równych praw i szans oraz podstawowych wolności, zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju i powiązаныmi założeniami, w szczególności z celem nr 11: „Uczynić miasta i osiedla ludzkie bezpiecznymi, stabilnymi, zrównoważonymi oraz sprzyjającymi włączeniu społecznemu”.

ARTYKUŁ 4.4

Rozwój polityki regionalnej i miejskiej

1. Strony uznają znaczenie polityk mających na celu promowanie zrównoważonego i trwałego rozwoju terytorialnego i obszarów miejskich jako środka skutecznie przyczyniającego się do osiągnięcia celów Agendy 2030 i Nowej agendy miejskiej.
2. Strony promują współpracę i partnerstwo obejmujące wszystkie kluczowe podmioty działające w obszarze rozwoju regionalnego i terytorialnego oraz zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich, w szczególności w zakresie sposobów rozwiązywania problemów terytorialnych i miejskich w zintegrowany i kompleksowy sposób.
3. W miarę możliwości Strony rozwijają konkretne możliwości współpracy międzyregionalnej i pomiędzy miastami w zakresie zrównoważonych rozwiązań problemów regionalnych i miejskich, z myślą o poprawie budowania zdolności w drodze wymiany doświadczeń i praktyk oraz wzajemnego uczenia się.

ROZDZIAŁ 5

ŚRODOWISKO, ZMIANA KLIMATU I ENERGIA

ARTYKUŁ 5.1

Środowisko

1. Strony uznają potrzebę ochrony, zachowania, odtwarzania i zrównoważonego zarządzania zasobami naturalnymi i różnorodnością biologiczną, w tym glebą, ziemią, lasami, wodą, oceanami, morzami i zasobami morskimi, jako podstawę zrównoważonego rozwoju wspierającego potrzeby obecnych i przyszłych pokoleń.
2. Strony uznają znaczenie globalnego zarządzania środowiskiem i przepisów międzynarodowych w zakresie środowiska, takich jak wielostronne umowy środowiskowe, dla rozwiązywania problemów środowiskowych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Każda ze Stron potwierdza swoje zobowiązanie do wykonania wielostronnych umów środowiskowych, których jest stroną.

3. Strony zacieśniają współpracę we wspólnie uzgodnionych obszarach priorytetowych dotyczących ochrony środowiska, ochrony zasobów naturalnych, ich odpowiedzialnego, efektywnego wykorzystania i zrównoważonego zarządzania nimi oraz włączenia kwestii środowiskowych do wszystkich sektorów współpracy, w tym w kontekście międzynarodowym i regionalnym. Te obszary priorytetowe mogą obejmować:

- a) promowanie dobrego zarządzania środowiskiem, w tym dialogu merytorycznego i obszarów współpracy, takich jak wdrażanie rezolucji Zgromadzenia ONZ ds. Ochrony Środowiska i wielostronnych umów środowiskowych, a także promowanie przestrzegania prawa ochrony środowiska;
- b) określenie dwustronnych priorytetów oraz wspieranie wymiany informacji, technicznej wiedzy fachowej, transferu technologii i wiedzy oraz najlepszych praktyk w obszarach takich jak:
 - (i) wdrażanie i egzekwowanie prawodawstwa w zakresie ochrony środowiska;
 - (ii) zielony wzrost, w tym zrównoważona konsumpcja i produkcja, zasobooszczędność, gospodarka o obiegu zamkniętym oraz zielone finansowanie;
 - (iii) uwzględnianie różnorodności biologicznej w sektorach gospodarczych i produkcyjnych;
 - (iv) ochrona i zachowanie lasów oraz zrównoważona gospodarka leśna;

- (v) ochrona, zachowanie i zrównoważone wykorzystanie różnorodności biologicznej, w tym mapowanie i ocena ekosystemów i ich funkcji, ich wycena oraz inne instrumenty ekonomiczne służące ochronie różnorodności biologicznej, a także dostęp do zasobów genetycznych oraz uczciwy i sprawiedliwy podział korzyści wynikających z ich wykorzystania;
- (vi) degradacja gruntów i pustoszczenie;
- (vii) zapobieganie i zwalczanie nielegalnego pozyskiwania i handlu dzikimi zwierzętami, zasobami leśnymi i zasobami genetycznymi oraz wspieranie handlu tymi zasobami w sposób legalny, zrównoważony i możliwy do zidentyfikowania;
- (viii) prawidłowe zarządzanie chemikaliami i odpadami;
- (ix) zintegrowane zarządzanie zasobami wodnymi (zwane dalej „ZZZW”), polityka dotycząca powietrza i gleby;
- (x) ochrona środowiska przybrzeżnego i morskiego oraz zarządzania nim, a także zrównoważona niebieska gospodarka;
- (xi) wyznaczanie, reprezentatywność, skuteczne zarządzanie i łączność obszarów chronionych, a także inne skuteczne obszarowe środki ochrony (OECM), w tym chronione obszary morskie; oraz
- (xii) w miarę możliwości współpraca z sektorem prywatnym w obszarach, o których mowa w niniejszym punkcie.

ARTYKUŁ 5.2

Zmiana klimatu

1. Strony uznają, że poważne zagrożenie związane ze zmianą klimatu wymaga wspólnych działań na rzecz rozwoju niskoemisyjnego i odpornego na zmianę klimatu, a także działań w zakresie adaptacji.
2. Strony uznają znaczenie międzynarodowych postanowień i umów w obszarze zmiany klimatu, w szczególności Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu sporządzonej w Nowym Jorku w dniu 9 maja 1992 r. (zwanej dalej „UNFCCC”) i porozumienia paryskiego, a także podkreślają, że wdrożenie takich przepisów ma charakter nieodwracalny i stanowi potwierdzenie zobowiązań Stron wynikających z tych porozumień.
3. Strony współpracują w celu wzmocnienia swojej wzajemnej współpracy w ramach UNFCCC, w celu wykonania porozumienia paryskiego oraz ustalonych na poziomie krajowym wkładów Stron (zwanych dalej „ustalonymi na poziomie krajowym wkładami”), a także w celu zachęcenia innych krajów do podjęcia takich działań i opracowania własnych długoterminowych strategii rozwoju na rzecz uzyskania niskiej emisji gazów cieplarnianych.
4. Taka współpraca może obejmować:
 - a) ułatwianie dalszych działań w celu wniesienia wkładu w krajowe debaty i politykę;
 - b) wspieranie niskoemisyjnego rozwoju gospodarczego zgodnie z porozumieniem paryskim;

- c) włączenie ustalonych na poziomie krajowym wkładów w krajowe polityki sektorowe i środki obejmujące transport, energię, infrastrukturę, urbanistykę, użytkowanie terenu i strategie sektorowe w zakresie inwestycji, w tym włączenie procesów adaptacyjnych w sektorowych strategiach rozwoju;
- d) wspieranie dialogu pomocniczego i wczesnego określenia środków służących przeglądowi działań w dziedzinie klimatu we wszystkich krajach;
- e) rozwijanie agendy na rzecz przejrzystości w ramach porozumienia paryskiego, w tym dialogu merytorycznego i współpracy we wzajemnie uzgodnionych obszarach priorytetowych;
- f) usprawnienie innych procesów, takich jak ustabilizowanie przez Organizację Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (zwaną dalej „ICAO”) emisji z międzynarodowego lotnictwa na poziomie z 2020 r., przyjęcie i sformułowanie przez Międzynarodową Organizację Morską (zwaną dalej „IMO”) „Kompleksowej strategii dotyczącej redukcji emisji gazów cieplarnianych ze statków”, czy realizacja ambitnego celu dotyczącego ograniczenia stosowania wodorofluorowęglowodorów (zwanych dalej „HFC”) na mocy poprawki do Protokołu montrealskiego w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową, przyjętej w Kigali w dniu 15 października 2016 r., w tym ratyfikacja tej poprawki i zapewnienie jej szybkiego wdrożenia w celu osiągnięcia ambitnego celu zakładającego globalne wycofanie się z użycia i produkcji HFC;
- g) promowanie wewnętrznych polityk i programów klimatycznych w ramach porozumienia paryskiego, w tym promowanie monitorowania emisji oraz mechanizmów rynkowych i nierynkowych, zrównoważonego i odpornego na zmiany klimatu rozwoju infrastruktury, energii ze źródeł odnawialnych, efektywności energetycznej, zrównoważonego transportu, a także polityk i programów na rzecz przeciwdziałania negatywnemu wpływowi wylesiania, degradacji lasów, gleby i wszystkich ekosystemów na klimat;

- h) wzmocnienie synergii z przedsiębiorcami, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i władzami lokalnymi, uzupełniającymi wysiłki podejmowane przez państwa;
- i) udział sektora prywatnego w dążeniu do gospodarki niskoemisyjnej;
- j) promowanie środków rynkowych w celu wprowadzenia ustalania opłat za emisję gazów cieplarnianych i zasady „zanieczyszczający płaci”;
- k) zwiększenie rozwoju i wdrażania technologii niskoemisyjnych i innych technologii przyjaznych dla klimatu w sposób opłacalny z ekonomicznego punktu widzenia;
- l) stopniowe eliminowanie subsydiów na paliwa kopalne oraz promowanie rozwoju zrównoważonej gospodarki niskoemisyjnej, np. inwestycji w energię ze źródeł odnawialnych i energooszczędne rozwiązania;
- m) intensyfikację dwustronnego dialogu i środków w zakresie dostosowania, łagodzenia i wdrażania, takich jak transfer technologii, budowanie zdolności i finansowanie;
- n) wspieranie rozważenia przekrojowych podejść dotyczących płci i młodzieży w ramach wdrażania Agendy 2030 i porozumienia paryskiego;
- o) wspieranie polityk dotyczących wpływu klimatu na zasoby wodne;

- p) wdrażanie założeń paktu paryskiego w sprawie wody i przystosowania się do zmiany klimatu w zlewniach rzek, jezior i warstw wodonośnych, przedstawionego na konferencji ONZ w sprawie zmiany klimatu w Paryżu w dniu 2 grudnia 2015 r., a także planu działania Lima–Paryż, zainicjowanego na szczycie klimatycznym w Nowym Jorku w dniu 23 września 2014 r.;
- q) wzmocnienie systemów współpracy w celu zapewnienia ambitniejszych, ustalonych na poziomie krajowym wkładów w przyszłości, przy jednoczesnym uwzględnieniu procesu globalnego przeglądu.

ARTYKUŁ 5.3

Energia

1. Strony uznają znaczenie sektora energetycznego dla dobrobytu gospodarczego oraz międzynarodowego pokoju i stabilności oraz podkreślają, że transformacja sektora energetycznego ma kluczowe znaczenie dla osiągnięcia celów określonych w Agendzie na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 i porozumieniu paryskim. Strony uznają potrzebę poprawy i dywersyfikacji dostaw energii (w tym promowania energii ze źródeł odnawialnych), promowania innowacji, badań, rozwoju i szkolenia zasobów ludzkich, a także zwiększenia efektywności energetycznej w celu zwiększenia wydajności energetycznej, bezpieczeństwa energetycznego oraz zapewnienia bezpiecznej, zrównoważonej i przystępnej cenowo energii. Strony dążą do osiągnięcia tych celów.
2. Strony utrzymują wymianę informacji na temat energii oraz współpracują w wymiarze dwustronnym, regionalnym i wielostronnym w celu wspierania otwartych i konkurencyjnych rynków, wymiany najlepszych praktyk, promowania opartych na wiedzy naukowej, przejrzystych regulacji oraz prowadzenia dyskusji na temat obszarów współpracy w zakresie kwestii energetycznych, np. w ramach międzynarodowych forów, mechanizmów i inicjatyw.

ROZDZIAŁ 6

ROLNICTWO, GOSPODARKA MORSKA I RYBOŁÓWSTWO

ARTYKUŁ 6.1

Współpraca w dziedzinie rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich

Współpraca między Stronami obejmuje między innymi:

- a) politykę rolną i politykę rozwoju obszarów wiejskich;
- b) perspektywy dla rynku rolnego;
- c) zrównoważone gospodarowanie zasobami naturalnymi i działaniami w dziedzinie klimatu;
- d) zrównoważone i odporne rolnictwo dzięki promowaniu wiedzy na temat „zasad odpowiedzialnego inwestowania w rolnictwo i systemy żywnościowe” oraz „dobrowolnych wytycznych Organizacji Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO) w sprawie odpowiedzialnego zarządzania tytułami prawnymi do gruntów, łowisk i lasów w kontekście krajowego bezpieczeństwa żywnościowego” Komitetu ds. Światowego Bezpieczeństwa Żywnościowego;
- e) wspieranie rozwoju obszarów wiejskich poprzez budowanie zdolności w zakresie kwestii związanych z handlem, w tym oznaczeń geograficznych jako jednego z praw własności intelektualnej;

- f) rolnictwo ekologiczne;
- g) badania naukowe i innowacje;
- h) organizację i rozwój zrównoważonych procesów produkcji w przemyśle rolno-spożywczym (rolnictwo i zwierzęta gospodarskie);
- i) organizację i rozwój produkcyjny społeczności wiejskich;
- j) bezpieczeństwo żywnościowe;
- k) zapobieganie pozbiornym stratom i marnowaniu żywności;
- l) badania stosowane w odniesieniu do produkcji rolnej i zwierzęcej oraz zarządzania nią; oraz
- m) przetwarzanie produktów rolnych i spożywczych.

ARTYKUŁ 6.2

Gospodarka morska i rybołówstwo

1. Strony uznają znaczenie ochrony rybołówstwa, akwakultury i innej działalności morskiej oraz zrównoważonego i odpowiedzialnego zarządzania nimi, a także ich wkładu w zapewnianie możliwości gospodarczych, społecznych i środowiskowych dla obecnych i przyszłych pokoleń.

2. Strony wzmacniają dialog i współpracę w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w dziedzinie rybołówstwa i gospodarki morskiej.
3. W sposób zgodny ze swoimi zobowiązaniami międzynarodowymi Strony:
- a) przyczyniają się do poprawy globalnego systemu zarządzania oceanami, w tym w drodze uzupełniania luk regulacyjnych i niwelowania różnic we wdrażaniu oraz promowania ratyfikacji i wdrażania odpowiednich instrumentów w gospodarce morskiej i sektorze gospodarki rybnej z państwami trzecimi;
 - b) przyjmują skuteczne środki w zakresie monitorowania, kontroli i nadzoru, takie jak programy obserwacji, systemy monitorowania statków, kontrola przeładunków, inspekcje na morzu i środki stosowane przez państwo portu oraz powiązane sankcje mające na celu zachowanie stad rybnych i zapobieganie przełowieniu;
 - c) utrzymują lub podejmują działania służące zwalczaniu nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów (zwanych dalej „połowami NNN”) oraz prowadzą współpracę w tym zakresie, w tym, w stosownych przypadkach, wymianę informacji dotyczących działań w zakresie połowów NNN na ich wodach oraz wdrażanie polityk i środków służących do wykluczenia produktów pochodzących z połowów NNN z przepływów handlowych oraz działalności w zakresie chowu i hodowli ryb;
 - d) współpracują z regionalnymi organizacjami ds. zarządzania rybołówstwem, a w stosownych przypadkach w ramach tych organizacji, których obie Strony są członkami, obserwatorami lub współpracującymi krajami niebędącymi umawiającymi się stronami, w celu osiągnięcia dobrego zarządzania, w tym poprzez opowiadanie się za decyzjami mającymi podstawy naukowe oraz za przestrzeganiem tych decyzji w tych organizacjach;

- e) promują rozwój zrównoważonych, odpowiedzialnych pod względem środowiskowym i konkurencyjnych pod względem gospodarczym procesów produkcji w przemyśle akwakultury słodkowodnej i marikultury;
- f) wzmacniają bezpieczeństwo i ochronę oceanów;
- g) zmniejszają presję na oceany, w tym w drodze zwalczania odpadów morskich;
- h) promują morskie planowanie przestrzenne i zintegrowane zarządzanie strefą przybrzeżną;
- i) wspierają badania morskie i biotechnologię; oraz
- j) wymieniają się najlepszymi praktykami w zakresie zrównoważonego rozwoju działalności gospodarczej związanej z morzem będącej przedmiotem wspólnego zainteresowania Stron, takiej jak działalność dotycząca energii oceanicznej, turystyki przybrzeżnej i turystyki morskiej.

ROZDZIAŁ 7

POLITYKA GOSPODARCZA

ARTYKUŁ 7.1

Polityki makroekonomiczne

Strony wzmacniają dialog pomiędzy swoimi organami na temat polityk i tendencji makroekonomicznych oraz promują wymianę informacji i poglądów na ten temat.

ARTYKUŁ 7.2

Przedsiębiorczość i przemysł, w tym małe i średnie przedsiębiorstwa

1. Strony promują środowisko sprzyjające rozwojowi i poprawie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw (zwanych dalej „MŚP”) oraz, w stosownych przypadkach, promują współpracę horyzontalną w obszarze polityki przemysłowej. Taka współpraca polega w szczególności na:

- a) promowaniu kontaktów między podmiotami gospodarczymi, zachęcaniu do wspólnych inwestycji oraz ustanawianiu wspólnych przedsiębiorstw i sieci informacyjnych poprzez istniejące programy horyzontalne;

- b) wymianie informacji i doświadczeń w zakresie stwarzania ogólnych warunków dla poprawy konkurencyjności MŚP oraz w zakresie procedur związanych z tworzeniem MŚP;
- c) ułatwianiu działań prowadzonych przez MŚP obu Stron;
- d) wymianie informacji i najlepszych praktyk dotyczących Przemysłu 4.0; oraz
- e) promowaniu społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw i ich rozliczalności oraz zachęcaniu do stosowania odpowiedzialnych praktyk handlowych, w tym zrównoważonej konsumpcji i produkcji.

2. Strony ułatwiają odpowiednie działania w zakresie współpracy prowadzone przez sektor prywatny.

ARTYKUŁ 7.3

Biznes a prawa człowieka

Strony promują społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw na poziomie krajowym zgodnie z odpowiednimi normami międzynarodowymi, takimi jak Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka, Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych oraz wytyczne OECD dotyczące należytej staranności w celu odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej, a także promują budowanie zdolności i wymiany doświadczeń na poziomie międzynarodowym.

ARTYKUŁ 7.4

Surowce naturalne

1. Strony uznają, że przejrzyste, rynkowe podejście jest najlepszym sposobem na stworzenie środowiska sprzyjającego inwestycjom w produkcję i handel surowcami naturalnymi.
2. Strony promują, w oparciu o wspólne interesy, współpracę w kwestiach dotyczących surowców naturalnych w ramach odpowiednich struktur regionalnych lub wielostronnych lub w drodze dialogu dwustronnego na wniosek którejkolwiek ze Stron. Współpraca ta ma na celu usunięcie barier w handlu surowcami naturalnymi w ramach tych struktur, wzmocnienie opartych na zasadach światowych reguł handlu surowcami naturalnymi, promowanie przejrzystości na światowych rynkach surowców naturalnych oraz przyczynianie się do zrównoważonego rozwoju.
3. Współpraca ta może obejmować wymianę informacji dotyczących:
 - a) podaży i popytu, dwustronnych kwestii handlowych i inwestycyjnych, a także kwestii związanych z handlem międzynarodowym;
 - b) taryfowych i pozataryfowych barier w handlu surowcami oraz związanych z nim usług i inwestycji;
 - c) otoczenia regulacyjnego każdej ze Stron;
 - d) technologii stosowanych w procesach produkcji i wykorzystaniu surowców naturalnych; oraz
 - e) najlepszych praktyk w zakresie zrównoważonego rozwoju przemysłu wydobywczego, w tym polityki w zakresie surowców mineralnych, planowania zagospodarowania przestrzennego, procedur wydawania pozwoleń, przejrzystości i sprawowania rządów.

ARTYKUŁ 7.5

Statystyka

Strony współpracują w dziedzinie statystyki, w szczególności w drodze aktywnego promowania wymiany najlepszych praktyk. Taka współpraca może obejmować:

- a) zwiększoną frekwencję na spotkaniach międzynarodowych wysokiego szczebla dotyczących tematów będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;
- b) harmonizację metod statystycznych w celu poprawy porównywalności danych; oraz
- c) tworzenie i rozpowszechnianie statystyk publicznych oraz opracowywanie wskaźników.

ARTYKUŁ 7.6

Transport

1. Strony współpracują i wzmacniają dialog we wszystkich właściwych obszarach polityki transportowej, w tym w zakresie zintegrowanej polityki transportowej, mając na względzie poprawę przepływu towarów i pasażerów, wspieranie bezpieczeństwa w transporcie morskim i lotniczym, ochronę środowiska oraz poprawę wydajności swoich systemów transportu.

2. Taka współpraca i dialog mogą obejmować:
- a) wymianę informacji i najlepszych praktyk w odniesieniu do odpowiednich polityk i praktyk transportowych;
 - b) zacieśnienie stosunków między Meksykiem a Unią w dziedzinie lotnictwa, w tym zbadanie możliwości zawarcia specjalnej umowy lotniczej;
 - c) promowanie celów dotyczących nieograniczonego dostępu do międzynarodowych rynków morskich i handlu opartego na uczciwej konkurencji na zasadach handlowych;
 - d) ułatwianie transportu morskiego, usprawnianie łańcuchów logistycznych i transportu multimodalnego w celu zwiększenia konkurencyjności i zacieśnienia stosunków gospodarczych;
 - e) promowanie kwestii transportowych związanych z ochroną środowiska;
 - f) ułatwianie dialogu na poziomie ekspertów i współpracy w ramach międzynarodowych forów transportu; oraz
 - g) wspieranie transgranicznego elektronicznego przepływu informacji w celu promowania dynamicznego środowiska dla skutecznych i opłacalnych usług transportowych.

ROZDZIAŁ 8

KSZTAŁCENIE, KULTURA I SPRAWY SPOŁECZNE

ARTYKUŁ 8.1

Kształcenie

Strony promują współpracę i dialog we właściwych obszarach kształcenia, w tym:

- a) wzmacnianie szkolnictwa wyższego oraz kształcenia i szkolenia technicznego i zawodowego;
- b) zwiększenie mobilności studentów, badaczy, pracowników akademickich i administracyjnych instytucji szkolnictwa wyższego; oraz
- c) wspieranie budowania zdolności w instytucjach szkolnictwa wyższego, w tym usprawnienie mechanizmów uznawania kwalifikacji i okresów nauki za granicą.

ARTYKUŁ 8.2

Kultura

1. Strony współpracują na odpowiednich forach międzynarodowych, w szczególności w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (zwanej dalej „UNESCO”) na rzecz realizacji wspólnych celów i wspierania różnorodności kulturowej, w tym w drodze wykonania Konwencji w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego przyjętej przez Konferencję Generalną UNESCO w Paryżu w dniu 20 października 2005 r.
2. Strony promują ściślejszą współpracę w sektorach i przemysłach kultury i kreatywnych, w tym w odniesieniu do powstających i nowych technologii oraz mediów audiowizualnych, w celu zwiększenia, między innymi, wzajemnego zrozumienia i znajomości kultur.
3. Strony promują wymianę kulturalną oraz realizują wspólne inicjatywy w różnych obszarach kultury w dostępnych ramach współpracy.
4. Strony promują współpracę i wspólne inicjatywy związane z tworzeniem, promowaniem i rozpowszechnianiem treści cyfrowych w sferze artystycznej i kultury w ramach prawnych, w których uznaje się i docenia pracę twórców, jako sposób na zwiększenie powszechnego dostępu do kultury i jej części składowych.

5. Strony zachęcają do dialogu międzykulturowego między swoimi odpowiednimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, a także między osobami fizycznymi.

6. Strony uznają rolę, jaką odgrywa kultura zarówno jako czynnik umożliwiający, jak i wspierający gospodarczy, społeczny i środowiskowy wymiar zapobiegania konfliktom i wspierania zrównoważonego rozwoju, mając na uwadze, że przemysł kultury i przemysł kreatywny stanowią główne siły napędowe gospodarek krajów rozwiniętych i rozwijających się.

ARTYKUŁ 8.3

Zatrudnienie i sprawy społeczne

1. Strony uznają, że poprawa poziomu życia, tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy i promowanie godnej pracy powinny stanowić centralny element polityki zatrudnienia i polityki społecznej.

2. Strony szanują i promują podstawowe zasady i prawa w pracy określone w Deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy (zwanej dalej „MOP”) dotyczącej podstawowych zasad i praw w pracy, przyjętej przez Międzynarodową Konferencję Pracy w Genewie w dniu 18 czerwca 1998 r., oraz w odpowiednich konwencjach MOP, których są stronami.

3. Strony wzmacniają współpracę w dziedzinie zatrudnienia, dialogu społecznego i spraw społecznych oraz promują wymianę informacji dotyczących zatrudnienia, bezpieczeństwa i higieny pracy, kwestii związanych z zatrudnieniem oraz ochrony socjalnej.

ARTYKUŁ 8.4

Gwałtowne zmiany technologiczne

Strony wymieniają się wnioskami i najlepszymi praktykami w celu przeciwdziałania w sposób skuteczny i wszechstronny skutkom gwałtownych zmian technologicznych, automatyzacji i jej konsekwencjom z myślą o pełnej realizacji celów zrównoważonego rozwoju.

ARTYKUŁ 8.5

Spójność społeczna i włączenie społeczne

Strony współpracują w celu zwiększenia spójności społecznej poprzez ograniczanie ubóstwa we wszystkich jego formach oraz nierówności i wykluczenia społecznego w celu globalnej realizacji celów zrównoważonego rozwoju oraz promowania sprawiedliwej globalizacji, pełnego zatrudnienia i godnej pracy dla wszystkich mężczyzn i kobiet, w tym poprzez:

- a) wzmocnienie systemów ochrony socjalnej;

- b) zachęcanie do zapewnienia równego dostępu i niedyskryminacji w polityce społecznej;
- c) wspieranie innowacji w celu sprostania wyzwaniom społecznym poprzez wymianę informacji na temat najlepszych praktyk oraz promowanie dialogu i badań w tym obszarze; oraz
- d) promowanie solidarności w gospodarce społecznej na rzecz włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa.

ARTYKUŁ 8.6

Opieka zdrowotna

1. Strony współpracują w obszarze zdrowia publicznego, w tym profilaktyki i promocji zdrowia, w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa zdrowia publicznego i promowania powszechnego zabezpieczenia zdrowotnego.
2. Taka współpraca może obejmować:
 - a) wymianę informacji i współpracę w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;
 - b) promowanie wykonywania międzynarodowych porozumień zdrowotnych; oraz
 - c) ułatwianie programów wymiany, stypendiów i szkoleń w obszarach, o których mowa w ust. 1.

ARTYKUŁ 8.7

Turystyka

1. Strony współpracują w obszarze turystyki. Współpraca ta ma na celu przede wszystkim poprawę wymiany informacji i najlepszych praktyk w celu zapewniania zrównoważonego i trwałego rozwoju turystyki oraz wspieranie tworzenia miejsc pracy i rozwoju gospodarczego.
2. Taka współpraca koncentruje się na:
 - a) ochronie dziedzictwa naturalnego i kulturowego oraz maksymalizacji jego potencjału;
 - b) praktykach zachęcających do społecznie odpowiedzialnej turystyki i poszanowania społeczności lokalnych;
 - c) wymianie informacji i najlepszych praktyk dotyczących działań na rzecz poprawy umiejętności i kompetencji w sektorze turystyki;
 - d) promowaniu wymiany informacji i współpracy na rzecz sektorów kreatywnych i innowacji w sektorze turystyki; oraz
 - e) wymianie najlepszych praktyk w celu uwzględnienia problematyki zrównoważonego rozwoju, w szczególności różnorodności biologicznej, w turystyce.

ROZDZIAŁ 9

BADANIA NAUKOWE, INNOWACJE I GOSPODARKA CYFROWA

ARTYKUŁ 9.1

Badania naukowe i innowacje

1. Strony współpracują w obszarze badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji na zasadzie wspólnego interesu i wzajemnych korzyści oraz zgodnie ze swoim odpowiednim prawodawstwem. Celem takiej współpracy jest promowanie zrównoważonego rozwoju, radzenie sobie z globalnymi wyzwaniami społecznymi, osiągnięcie doskonałości naukowej, poprawa konkurencyjności regionalnej, a także wzmacnianie stosunków między Stronami, prowadzące do powstania długotrwałych partnerstw. Strony wspierają dialog merytoryczny na szczeblu dwustronnym i regionalnym oraz wykorzystują w sposób komplementarny swoje różne instrumenty, w tym umowy o współpracy naukowej i technologicznej.
2. Strony dążą do:
 - a) poprawy warunków mobilności badaczy, naukowców, ekspertów, studentów i przedsiębiorców oraz przepływu materiałów i wyposażenia przez granice;

- b) ułatwienia sobie wzajemnie dostępu do swoich programów w dziedzinie nauki, technologii i innowacji, do infrastruktury i obiektów badawczych, publikacji oraz danych naukowych;
- c) zwiększenia współpracy w zakresie badań przednormalizacyjnych i normalizacji; oraz
- d) promowania wspólnych zasad w celu osiągnięcia odpowiedniego i skutecznego poziomu ochrony oraz egzekwowania praw własności intelektualnej w projektach dotyczących badań naukowych i innowacji.

3. Strony promują następujące działania podejmowane przez organizacje publiczne, publiczne i prywatne ośrodki badań naukowych, instytucje szkolnictwa wyższego, agencje ds. innowacji i sieci innowacji oraz inne zainteresowane strony, w tym MŚP:

- a) wspólne inicjatywy mające na celu podniesienie świadomości w zakresie nauki, technologii i innowacji oraz programy budowania zdolności i możliwości udziału w programach każdej ze Stron;
- b) wspólne spotkania i warsztaty mające na celu wymianę informacji i najlepszych praktyk oraz określenie obszarów wspólnych badań;
- c) wspólne działania badawcze w obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;
- d) wzajemnie uznawaną ocenę i ewaluację współpracy naukowej oraz upowszechnianie odpowiednich wyników.

ARTYKUŁ 9.2

Gospodarka cyfrowa

1. Strony uznają, że technologie informacyjno-komunikacyjne (zwane dalej „ICT”) są kluczowymi elementami współczesnego życia i mają istotne znaczenie dla przyczynienia się do rozpowszechniania informacji i pogłębiania wiedzy w społeczeństwie w celu zintensyfikowania rozwoju gospodarczego, edukacyjnego i społecznego. Strony wymieniają poglądy na temat swoich odpowiednich polityk w tej dziedzinie.

2. Taka współpraca może obejmować:

- a) wymianę poglądów na temat różnych aspektów strategii jednolitego rynku cyfrowego, w szczególności polityk i uregulowań dotyczących łączności elektronicznej, w tym dostępu do usług sieci szerokopasmowej, ochrony prywatności i danych osobowych, administracji elektronicznej, otwartych danych publicznych, otwartych danych, bezpieczeństwa w internecie, e-zdrowia oraz niezależności organów regulacyjnych;
- b) promowanie ICT jako środka promowania rozwoju gospodarczego, społecznego i kulturalnego, włączenia społecznego i cyfrowego oraz różnorodności kulturowej, z naciskiem na ducha przedsiębiorczości i współpracę opartą na uczestnictwie, a także stymulowanie łączności w szkołach oraz rozwijanie sieci badawczych i akademickich;
- c) rozwijanie wzajemnego połączenia i interoperacyjności sieci badawczych, infrastruktury i usług obliczeniowych oraz gromadzenia danych naukowych, w tym w kontekście regionalnym;

- d) współpracę w dziedzinie administracji elektronicznej i usług zaufania, takich jak podpis elektroniczny i identyfikacja elektroniczna (e-identyfikacja), ze szczególnym uwzględnieniem wymiany zasad polityki, informacji i najlepszych praktyk w zakresie wykorzystania ICT do modernizacji administracji publicznej, promowania wysokiej jakości usług publicznych, poprawy wydajności organizacyjnej i przejrzystego zarządzania zasobami publicznymi;
- e) wymianę informacji dotyczących norm, oceny zgodności i homologacji typu; oraz
- f) promowanie wymiany i kształcenia specjalistów, w szczególności młodych specjalistów.